

SPRAWY TOWARZYSTWA.

Posiedzenia Zarządu centralnego.

Czwarte posiedzenie Zarządu odbyło się dnia 30 listopada 1904 r., pod przewodnictwem p. M. Rybowskiiego.

Obecni pp.: Dr. Z. Gargas, J. Klemensiewicz, ks. J. Krechowicz, M. Rybowski, Prof. C. Studziński, M. Treter.

1. Uchwalono naznaczyć termin zjazdu naukowego na pierwsze dni czerwca.

2. Uchwalono rezygnacyi Prof. A. Kaliny z godności Prezesa na razie nie przyjąć.

3. Omówiono szczegółowo sprawę dalszego rozwoju Towarzystwa.

4. Uchwalono przed Walnem Zgromadzeniem urządzić przedwyborcze posiedzenie Zarządu.

4. Uchwalono sprzedać resztę nakładu »Folkloru« Gomego po zniżonej cenie.

6. Omówiono sprawę zamierzonego przez Ministerstwo wyznań i oświaty wydawnictwa pieśni ludowych wszystkich krajów koronnych.

Dr. Z. Gargas m. p.
Sekretarz.

M. Rybowski m. p.
Przewodniczący.

Pierwsze posiedzenie Zarządu za rok administracyjny 1905 odbyło się dnia 17 stycznia, pod przewodnictwem wiceprezesa p. St. Bala. Obecni pp.: St. Bał, Dr. Z. Gargas, J. Klemensiewicz, M. Rybowski, M. Siwak, M. Treter.

1. Przyjęto do wiadomości sprawozdanie sekretarza z dotychczasowych czynności.

2. Termin obchodu jubileuszowego, połączonego ze zjazdem naukowym, naznaczono na dzień 10 względnie 11 czerwca 1905 r.

Bilans kasowy

Przychód.

L. p.	T Y T U Ł	Szczegółowo		Razem	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.
I.	Reszta kasowa z r. 1903:				
	1. gotówką	1289	90		
	2. w pocztowej kasie oszczęd.	130	67	1420	57
II.	Wpisowe i wkładki członków:				
	1. zamiejscowych:				
	a) gotówką . . . Kor. 394 ⁴¹				
	b) w p. k. osz. » 610 [—]	1004	41		
	2. miejscowych	629	—	1633	41
III.	Subwencje:				
	1. Rady król. stoł. m. Lwowa	200	—		
	2. Sejmu krajowego	200	—		
	3. c. k. Ministerstwa oświaty .	500	—	900	—
IV.	Prenumerata czasopisma »Lud« .			43	—
V.	Dochód z wydawnictw Towarz. .			177	19
VI.	Odsetki			60	45
VII.	Przebieżne			570	—
				4804	62

We Lwowie, dnia

Po zbadaniu stwierdza Komisja rewizyjna

Bolesław Lewicki m. p.

za rok 1904.

Rozchód.

L. p.	T Y T U Ł	Szczegółowo		Razem	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.
I.	Wydatki administracyjne:				
	1. wynagrodzenie funkcyjona- ryusza	120	—		
	2. druk odezw, zaproszeń itd.	62	98		
	3. portorya	59	63		
	4. kursor	61	20		
	5. różne	69	5	372	86
II.	Wydatki na czasopismo »Lud«:				
	1. druk i papier	1507	—		
	2. broszurowanie, ekspedycya i drobne wydatki	241	72	1748	72
III.	Wydatki na wydawn. Tow. lud.				
	1. ekspedycya			12	—
IV.	Wydatki na klisze, wyd. red. itd.			700	—
V.	Zaliczki			70	41
VI.	Przebieżne			570	—
VII.	Reszta kasowa:				
	1. w gotówce	1131	23		
	2 w poczt. kasie oszczędności	199	40	1330	63
				4804	62

31. grudnia 1904.

Józef Klemensiewicz m. p.
skarbnik.

zgodność bilansu powyższego z księgą kasową.

Dr. Wasung Michał m. p.

Bilans majątkowy

Stan czynny.

L. p.	T Y T U Ł	Szczegółowo		Razem	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.
I.	Reszta kasowa z dn. 31/XII 1903			1330	63
II.	Zaległe odsetki w pocztowej kasie oszczędności			2	94
III.	Zaległe należności czynne:				
	1. zal. wkładki członków miejscowych	92	—		
	zal. wkładki członków zamiejscowych	220	—		
	2. zaległe należności w księgarniach	140	—	452	—
				1785	57

We Lwowie, dnia

Uwaga: Oprócz gotówki pieniężnej posiada Towarzystwo w swym

Lwów, dnia

Stanisław Bal
wiceprezes.

z końcem r. 1904.

Stan bierny.

L. p.	T Y T U Ł	Szczegółowo		Razem	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.
I.	Zaległe należności za druk »Ludu«			780	61
II.	Zaległe należności za »klisze i t. p.			15	21
III.	Wkładki pobrane na r. 1905			14	—
IV.	Nadwyżka stanu czynnego jako czysty majątek Towarzystwa:				
	1. w pieniądzach:				
	a) p. K. o. 199 40 } Fund. żel. 520—	520	81		
	b) gotówka 321 41 } » obrot. — 81	454	94	975	75
	2. w zaległych należyt czynnych				
				1785	57

31. grudnia 1904.

Józef Klemensiewicz m. p.
skarbnik

majątku zapasy roczników »Ludu« i innych swych wydawnictw.

31. grudnia 1904.

Józef Klemensiewicz
skarbnik.

Preliminarz

Wymogi.

L. p.	T Y T U Ł	Wynikłość z r. 1904		Preliminuje się na r. 1905	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.
I.	Wydatki administracyjne:				
	1. wynagrodzenie funkcyjna- ryusza	120	—	120	—
	2. druk odezwo, zaproszeń itd.	62	98	80	—
	3. portorya	59	63	65	—
	4. kursor	61	20	75	—
	5. różne	69	5	75	—
II.	Wydatki na czasop. »Lud«				
	1. druk, papier	1507	—	1700	—
	2. broszurowanie. exped. i dro- bne wydatki	241	72	350	—
III.	Wydatki na klisze, wydatki reda- keyi itd.	700	—	400	—
IV.	Wydatki na wydawn. Towarz.				
	1. druk i papier			200	—
	2. broszurowanie, exped. itd. .	12	—	30	—
V.	Zaliczki	70	41	—	—
VI.	Wydatki na bibliotekę			100	—
VII.	Fundusz żelazny	220	—	80	—
		3123	99	3275	—

na rok 1905.

Pokrycie.

L. p.	T Y T U Ł	Wynikłość z r. 1904		Preliminuje się na r. 1905	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.
I.	Wpisowe i wkładki Członków:				
	1. miejscowych . K. 629.—				
	2. zamiejscowych . » 1004:41	1633	41	1600	—
II.	Subwencje:				
	1. Rady kr. st. m. Lwowa . .	200	—	200	—
	2. Sejmu krajowego	200	—	400	—
	3. c. k. Ministerstwa oświaty .	500	—	500	—
III.	Prenumerata czasop. »Lud« . .	43	—	43	—
IV.	Dochód z wydawn. Towarzystwa	177	19	100	—
V.	Odsetki	60	45	25	—
VI.	Zapas kasowy:				
	1. Fundusz żelazny K. 520.—				
	2. « obrotowy » —81			—	81
VII.	Bilansowa różnica zapasów kaso- wych 1903/4	89	94		
VIII.	Fundusz żelazny	220	—		
IX.	Spodziewany niedobór w roku 1905			406	19
		3123	99	3275	—

3. Przyjęto trzech nowych członków.
4. Postanowiono zwołać z początkiem marca pierwsze posiedzenie komitetu, zarządzającego obchód jubileuszowy ze zjazdem naukowym.
5. Uchwalono odroczyć Walne Zgromadzenie do Zielonych Świąt.
6. Po odczytaniu przez skarbnika bilansu kasowego i preliminarza na rok 1905 przyjęto na razie sprawozdanie kasowe, a skarbnikowi wyrażono za jego wydatną działalność uznanie.

Mieczysław Treter m. p.
zast. Sekretarza

Stanisław Bal m. p.
zast. Prezesa.

Drugie posiedzenie Zarządu za rok adm. 1905 odbyło się dnia 14 marca b. r. Obecni pp.: St. Bal, J. Klemensiewicz, M. Siwak, Dr. C. Studziński, M. Treter. Przewodniczył zastępca Prezesa p. St. Bal.

1. Po przyjęciu protokołu przyjęto do wiadomości sprawozdanie zast. sekretarza z dotychczasowych czynności.
2. Wyrażono podziękowanie redakcyi »Ludu« za jej działalność w roku ubiegłym i uchwalono zwrócić się do pp. K. Potkańskiego i S. Udzieli z prośbą o objęcie redakcyi na rok 1905 pod dotychczasowymi warunkami.
3. Postanowiono wynająć od 1 maja 1905 lokal, w którymby znalazły pomieszczenie zbiory etnograficzne, książki i czasopisma.
4. W sprawie p. W. Badury, który pobrawszy od członków wkładki, Tow. dotąd ich nie zwrócił, uchwalono: od członków ponownie wkładek się nie domagać, natomiast kwotę tę zapisać jako dług p. Badury do Towarzystwa.
5. Do Zarządu kooptowano Prof. Dr. W. Bruchnalskiego.

Mieczysław Treter m. p.
zast. Sekretarza.

Stanisław Bal m. p.
zast. Prezesa.

Trzecie posiedzenie Zarządu za rok adm. 1905 odbyło się dnia 9 kwietnia. Obecni pp.: St. Bal, Dr. Z. Gargas, ks. J. Krechowicz, M. Rybowski, M. Siwak, M. Treter; usprawiedliwili swą nieobecność pp.: Prof. Dr. C. Studziński, Prof. W. Bruchnalski, J. Klemensiewicz. Przewodniczył zastępca prezesa p. St. Bal.

1. Przyjęto do wiadomości oświadczenie pp. K. Potkańskiego i S. Udzieli, że także na rok 1905 przyjmują redakcyę »Ludu« pod dotychczasowymi warunkami.
2. Przyjęto do wiadomości i zatwierdzono wystosowanie prośby do Zarządu Tow. ludoznawczego na Śląsku, by Tow. to uznało »Lud« za swój organ.
3. Postanowiono wysłać delegata na zjazd Kółek rolni-

czych, mający się odbyć w czerwcu b. r. Delegatem wybrano p. Dr. Z. Gargas.

4. Uchwalono w zasadzie udzielać Red. »Ludu« wszystkich pism etnologicznych na pewien określony przeciąg czasu.

5. Przyjęto czterech nowych członków.

6. Załatwiono drobniejsze sprawy, dotyczące administracji »Ludu«.

7. Postanowiono wystosować do redakcyj pism polskich w Ameryce odezwy z prośbą o popieranie »Ludu« i zalecanie go do prenumerowania.

8. Postanowiono rozesłać odezwy do zarządów bibliotek szkół średnich w Galicyi z prośbą o zaprenumerowanie »Ludu« dla bibliotek.

Mieczysław Treter m. p.
zast. Sekretarza.

Stanisław Bał m. p.
zast. Prezesa.

Posiedzenia naukowe.

Drugie posiedzenie naukowe odbyło się dnia 18 października 1904 r., o godzinie 7 wieczorem, w sali botanicznej c. k. Uniwersytetu, pod przewodnictwem I-go wiceprezesa Dr. J. Leciejewskiego. Dr. St. Żdziarski odczytał swą pracę p. t.: »Cześć Najświętszej Panny w pieśniach ludu polskiego«. Prelegent wykazał zapomocą licznych przykładów, że cześć dla Najświętszej Panny jest wśród ludu naszego oddawna nadzwyczaj rozpowszechniona. Przy wszelkich uroczystościach i obchodach lud nasz pamięta zawsze o Boga Rodzicy, czego dowodem tak liczne pieśni, które, krążąc z ust do ust, przechowują się w żywej tradycyi.

W ożywionej dyskusyi, jaka się po odczycie tym wywiązała, zabierali głos Prof. W. Bruchnalski, ks. J. Krechowicz, Dr. J. Leciejewski i Prelegent.

Dr. Z. Gargas m. p.
Sekretarz.

St. Bał m. p.
Wiceprezes.

Trzecie posiedzenie naukowe odbyło się dnia 8 listopada 1904 r., w sali Związku naukowo literackiego, pod przewodnictwem wiceprezesa p. St. Bała. Na porządku dziennym miał być odczyt p. Franciszka Rawity Gawrońskiego »O wilkołakach i wilkołactwie«, ponieważ jednak prelegent z powodu nieprzewidzianej przeszkody nie mógł przybyć, odczytał sekretarz Tow. część autobiografii zasłużonego na polu folklorystyki polskiej męża, ś. p. Jana Witorta.

W części tej skreślił autor swe lata dziecinne i młodzieńcze aż do r. 1875, w którym został uwięziony. Prądy pozytywistyczne odegrały wówczas wybitną rolę w jego życiu du-

chowem i już wówczas zwróciły uwagę jego na kwestye, które stanowiły przedmiot jego późniejszych badań.

W dyskusyi zabierali głos pp.: St. Bal, ks. J. Krechowicz, J. Klemensiewicz, M. Siwak, Dr. Z. Gargas.

Dr. Z. Gargas m. p.
Sekretarz.

St. Bal m. p.
Wiceprezes.

Czwarte posiedzenie naukowe odbyło się dnia 10. grudnia 1904. r. o godz. 7 wieczorem, w sali botanicznej Uniwersytetu. Dr. Z. Gargas odczytał swą pracę p. t.: »O statystyce ludów pierwotnych«. Prelegent wskazał na nader powolny rozwój pojęć kwantytatywnych u ludów pierwotnych wogóle, tłumacząc ten powolny rozwój tą głównie okolicznością, że ludy te nie potrzebują liczb wyższych, niż te, które posiadają faktycznie. Wobec braku większej ilości bydła, braku przedmiotów i środków zamiany, nie mają te ludy po prostu żadnego racjonalnego powodu do używania liczb wyższych. Liczba dzieci, ilość dni, potrzebnych do podróży z jednego miejsca składowego do drugiego, stanowi też u nich granicę liczenia. Dopiero rozwój gospodarczy, rozszerzenie widnokregu ekonomicznego sprowadza też rozwój sztuki liczenia. Ale i na późniejszych stadyach rozwoju społecznego pojęcia kwantytatywne rozwijają się bardzo powoli. Warunkiem bowiem wszelkiego liczenia jest to, by przedmioty, jako takie, jako indywiduala, stały się obojętnymi. A to następuje dopiero w wyższym stadyum, w erze gospodarstwa zamiennego, choć w pewnym stopniu dzieje się to już w chwili tworzenia się własności indywidualnej. W erze bowiem gospodarstwa zamkniętego uwaga gospodarującego zwróconą jest na pojedyncze sztuki, jako takie. Niema też mowy o tem, by u ludów pierwotnych, czy choćby tylko znajdujących się w pierwotnem stadyum rozwoju cywilizacyjnego znaleźć było można jakieś spisy ludności, jakieś spostrzeżenia kwantytatywne. Zbadanie stosunków ilościowych tych ludów jest przeto możliwe tylko przy pomocy metody szacowania. Prelegent omówił szczegółowo poszczególne metody szacowania, w pierwszym rzędzie te, które są stosowane przez podróżników i wskazał na różne trudności, stojące zbadaniu prawdy na przeszkodzie, zwłaszcza trudności wpływające z wielkiej ruchliwości hord pierwotnych. Ta okoliczność czyni też niezbędnymi pewne korektywy przy stosowaniu metody, opierającej się na liczbie mieszkań, chat lub namiotów. Inną podstawę dla oceny liczby ludności stanowić może znajomość liczby pewnej jej części, a zwłaszcza liczby ludzi zdolnych do broni, dalej liczby skonów i narodzeń, w końcu danych dotyczących kultury danego terytorium.

W dalszym ciągu omówił Prelegent metody, służące do zbadania rozdziału ludności na poszczególne części terytorium,

względnie gęstości zaludnienia, więc metodę przeciętnych, metodę wyboru t. zw. typowych miejscowości, wreszcie metodę kartograficzną. W końcu przedstawił Prelegent metody dotyczące zbadania składu i ruchu ludności.

Z powodu spóźnionej pory zaniechano odczytania dalszej części autobiografii Jana Witorta, co było zapowiedziane jako drugi punkt porządku dziennego.

Miecz. Treter m. p.
zast. Sekretarza.

St. Bał m. p.
Wiceprezes.

Posiedzenie pełnego Komitetu

urządzającego obchód jubileuszowy ze zjazdem naukowym.

Posiedzenie pełnego Komitetu urządzającego zjazd naukowy i obchód jubileuszowy Tow. ludoznawczego, odbyło się dnia 20. marca 1905. r. Komitet ukonstytuował się w sposób następujący: prezesem obrano jednogłośnie Prof. Dr. J. Kallenbacha, wiceprezesem Prof. Dr. W. Bruchnalskiego, sekretarzem p. M. Tretera. W skład komitetu ściślejszego wykonawczego weszli pp.: St. Bał, Fr. Rawita-Gawroński, Dr. M. Janik, J. Klemensiewicz, M. Rybowski, M. Siwak, Prof. Dr. C. Studziński, W. Stroner, Z. Wasilewski.

Omawiano następnie ogólnie program uroczystości, a komitetowi ściślejszemu, prócz spraw innych, poruczono wybór honorowego prezydium zjazdu i ustalenie terminu uroczystości.

Miecz. Treter m. p.
Sekretarz.

Dr. Józef Kallenbach m. p.
Prezes.

Pierwsze posiedzenie komitetu ściślejszego odbyło się dnia 23. marca b. r., pod przewodnictwem Prof. J. Kallenbacha. Obecni pp.: St. Bał, Prof. W. Bruchnalski, Dr. M. Janik, J. Klemensiewicz, M. Rybowski, W. Stroner, Prof. C. Studziński, M. Treter, Z. Wasilewski. Uchwalono rozpocząć zjazd w sobotę dnia 10 czerwca b. r. Postanowiono prosić autorów zgłoszonych dotąd referatów o nadesłanie krótkich streszczeń, które ułatwią dyskusję. Postanowiono urządzić wystawę etnograficzną i w tym celu wybrano komisję trzech: p. W. Stronera, p. Z. Wasilewskiego, z prawem kooptacji trzeciego członka komisji. Następnie omawiano szczegółowo program całej uroczystości.

Mieczysław Treter.

Oddział podgórski.

Doroczne walne zgromadzenie członków oddziału Towarzystwa ludoznawczego w Podgórzu odbyło się dnia 1. lutego

1905, pod przewodnictwem p. Seweryna Udzieli i przy udziale 36 członków.

Po przyjęciu przez zgromadzenie protokołu z ostatniego posiedzenia, złożył Wydział sprawozdanie z czynności za rok 1904. W roku ubiegłym liczył oddział 69 członków, odbył 5 posiedzeń, na których zajmował się sprawami rozwoju Towarzystwa i zorganizował 5 sekcji: 1) zbierającą opisy zwyczajów i obyczajów, przesądów i zabobonów i t. d.; 2) zbierającą wycinki i wypisy z czasopism i z książek; 3) rysunkową; 4) muzealną i 5) wycieczkową. Znaczna liczba członków brała udział w czynnościach tych sekcji, które potem na posiedzeniach wydziału zdawały sprawę z czynności swoich. Mniej zadowolniającą przedstawiał się stan kasy z powodu dość znacznych zaległości członków. Zgromadzenie wyraziło wydziałowi uznanie za dotychczasową pracę i wybrało na rok 1905 pp.: Seweryna Udzielę, ks. Jana Łaskiego, Kazimierza Swibę, Antoniego Miksteina, Bolesława Tynca, Floryana Kotowskiego, Celinę Garbaczynską, Feliksa Taroniego i Maksymiliana Guńkiewicza. W końcu przewodniczący miał wykład »o śmierci w pojęciu ludowym«. Na tem posiedzenie zakończono.

Posiedzenie wydziału.

Na posiedzeniu dnia 8 kwietnia 1905 r. ukończył się wydział, wybierając przewodniczącym p. Seweryna Udzielę, zastępcą przewodniczącego ks. Jana Łaskiego, sekretarzem p. Maksymiliana Guńkiewicza i skarbnikiem p. Feliksa Taroniego.

Przewodniczący sekcji zdawali sprawę z czynności i tak: 1 sekcya odbyła dwa posiedzenia i gromadzi materiały do opisu zwyczajów dorocznych w Krakowie; 2 sekcya robi spisy rzeczowe do X rocznika »Ludu« i odbyła w tym celu 6 posiedzeń; 3 sekcya przygotowała plany trzech wsi krakowskich i malowidła gorsetu z Polanki Haller, kaftana z pod Niepołomic i dzbana z okolic Tarnobrzega; 4 sekcya czyni przygotowania do wycieczki do salin wielickich. Skarbnik zawiadomił, iż członkowie spłacają powoli zaległości dawniejsze; wynoszą one jednakże jeszcze 60 kor. 75 h.

M. Guńkiewicz
sekretarz.
